

Migráció

ELTE TáTK nemzetközi tanulmányok BA

Oktató: Dr. Soltész Béla

A tárgy célja, hogy a nemzetközi migráció kérdéskörét több társadalomtudományi diszciplína (szociológia, közgazdaságtan, jog, politikatudomány stb.) bevonásával mutassa be.

Az órák során részletes kifejtésre kerülnek a következő témák: migráció elméletei, története, jogi és statisztikai alapfogalmai, menekültügy, kivándorlás okai és következményei, klímamigráció, agyelszívás, hazautalások, bevándorlók társadalmi és munkaerő-piaci integrációja, idegenellenesség, biztonságpolitikai kihívások, európai és magyar migrációs politika.

A tárgy elvégzésével a hallgatók képessé válnak arra, hogy a nemzetközi migráció egyes kérdéseit több szempontból, tudományos megalapozottsággal vizsgálják és elemezzék.

Számonkérés

Számonkérésre kizárólag a vizsgaidőszakban kerül sor. Az írásbeli vizsga feleletválasztós és esszékérdéseket tartalmaz, amelyek az előadások és a kötelező olvasmányok tartalmára épülnek. A szorgalmi időszak utolsó hetében elővizsgára van lehetőség, amelyre megajánlott jegyet lehet kapni.

Kurzusalkalmak, kötelező olvasmányok

- A kötelező olvasmányoknál megadott név a Coospace-en található pdf dokumentum nevét jelzi. A részletes bibliográfiát lásd a tematika végén.
- Az egyes olvasmányokat a megadott sorrendben javasolt elolvasni.
- Az oldalszámok minden esetben a dokumentum oldalain látható számokat jelzik (nem a pdf fájl oldalszámozását).

1. Bevezetés és a kurzus menetének megbeszélése

2. A migrációkutatás diszciplínái és elméleti keretei

Kötelező olvasmány:

1. Hautzinger 5-36. o.

3. A migráció történelmi és földrajzi háttere: globális, európai és magyarországi trendek

Kötelező olvasmányok:

1. Tóth 90-95. o.
2. Fleischer 1-12. o.
3. Koller 227-242. o.
4. Óri 509-512. o.

4. A migrációban érintettek kategóriái: jogi alapfogalmak

Kötelező olvasmányok:

1. Tálas 86-90. o.
2. Molnár 1-10. o.
3. Karoliny 1-12. és 25-32. o.

5. A migráció mérése: statisztikai fogalmak és módszerek

Kötelező olvasmányok:

1. Golovics 933-948. o.
2. Kapitány 61-74. o.

6. A migráció társadalmi és gazdasági aspektusai a küldő országban

Kötelező olvasmányok:

1. MTA 36-45. o.
2. Glied 17-21. o.
3. Sørensen 141-148. o.
4. Tarrósy 48-55. o.

7. A migráció társadalmi és gazdasági aspektusai a fogadó országban

Kötelező olvasmányok:

1. Hautzinger 87-100. o.
2. Gödri 8-17. o.
3. Sik 81-101. o.

8. Migráció és biztonságpolitika

Kötelező olvasmányok:

1. Stepper 18-31. o.
2. Póczik 35-51. o.

9. Az Európai Unió migrációs politikája

Kötelező olvasmányok:

1. Karoliny 12-20. és 32-39. o.
2. Tálas 103-111. o.
3. EPRS 1-13. o.

10. Magyarország migrációs politikája

Kötelező olvasmányok:

1. Karoliny 20-25. és 40-49. o.
2. Juhász 9-14. és 20-25. o.
3. Gázsó 28-35. o.

11. Migráció: lehetőségek és kihívások a XXI. században

Kötelező olvasmányok:

1. Simai 241-247. o.
2. EGSZB 1-8. o.
3. Melegh 1-13. o.
4. MTA 66-70. o.

12. Elővizsga (megajánlott jegyért)

Részletes bibliográfia

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) véleménye – A bevándorlás és az integráció elmaradásának költségei (2019/C 110/01). In: *Az Európai Unió Hivatalos Lapja*, 2019.3.22. HU, 8 oldal.
Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018IE2459&from=EN>

Az Európai Parlament Kutatószolgálat (EPRS) (2019. június): *A migrációs probléma*. PE 628.272, 14 oldal.
Elérhető: https://what-europe-does-for-me.eu/data/pdf/focus/focus04_hu.pdf

Fleischer Tamás (2017): A migráció és társadalmi-gazdasági összefüggései: az MTA KRTK vándorszemináriuma. *Tér és Társadalom* 31. évf. 1. szám, 147-157. o.
Elérhető: <http://tet.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/2834/4923>

Gazsó Dániel (2016): A magyar diaszpóra fejlődéstörténete. *Kisebbségi Szemle*, 2016/1., 9-35. o.
Elérhető: https://www.researchgate.net/publication/338019590_A_magyar_diaszpóra_fejlodestortenete

Glied Viktor – Bumberák Maja (2011): A klímavándorlás, klímaigazságosság – és a globális NGO-k Afrikában. *Afrika Tanulmányok*, 5. évf. 3. sz. / 2011, 4-33. o.
Elérhető: http://afrikatanulmanyok.hu/application/essay/993_1.pdf

Golovics József (2019): Migrációs statisztikák: kihívások és dilemmák. *Statisztikai Szemle*, 97. évfolyam 10. szám, 933-948. o.
Elérhető: http://real.mtak.hu/102892/1/2019_10_933.pdf

Gödri Irén (2017): Az integráció mutatói és esélykülönbségei a Magyarországon élő bevándorlók körében. *Demográfia*, 60. évf. 1. szám, 5–55. o.
Elérhető: http://real-j.mtak.hu/11047/1/demografia_60evf_1_beliv1001.pdf

Hautzinger Zoltán – Hegedüs Judit – Klenner Zoltán (2014): *A migráció elmélete*. Budapest: Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 103 oldal.
Elérhető: http://real.mtak.hu/16634/1/w207.bat_session%3D1164013711%26infile%3D%26sobj%3D8961%26cgimime%3Dapplication%252Fpdf

Juhász Attila – Molnár Csaba – Zgut Edit (2017): *Menekültügy és migráció Magyarországon*. Prága: Heinrich-Böll-Stiftung / Budapest: Political Capital, 36 oldal.
Elérhető: https://politicalcapital.hu/pc-admin/source/documents/HUNGARY_BOOK_HU_BOOK_ONLINE.pdf

Kapitány Balázs – Rohr Adél (2018): „Ha nincs egy korrekt, értelmes szakmai beszéd, akkor nincs esély értelmes szakpolitikát csinálni”. In: Kováts András – Soltész Béla: *Mit tudunk a kivándorlásról? Műhelybeszélgetések*. Budapest: Gondolat, 61-74. o.
Elérhető: <https://www.szaktars.hu/gondolat/view/kovats-andras-soltesz-bela-mit-tudunk-a-kivandorlasrol-muhelybeszelgetesek-2018/>

Karoliny Eszter – Mohay Ágoston (2009): *A nemzetközi migráció jogi keretei*. Pécs: Publikon, 49 oldal.
Elérhető: http://publikon.hu/application/essay/455_1.pdf

Koller Inez Zsófia (2011): Az európai migráció története a második világháborút követően. In: Tarrósy István, Glied Viktor, Keserű Dávid (szerk.) *Új népvándorlás: migráció a 21. században Afrika és Európa között*. Pécs: Publikon, 227-242. o.

Elérhető: https://www.academia.edu/1214871/%C3%A9aj_n%C3%A9pv%C3%A1ndorl%C3%A1s_Migr%C3%A1ci%C3%B3_a_21_sz%C3%A1zadban_Afrika_%C3%A9s_Eur%C3%B3pa_k%C3%B6z%C3%B6tt

Meleg Attila (2019): Ellenhegemonia és egy új történelmi-politikai tömb felemelkedése. *Mérce*, 2019. április 23, online megjelenés.

Elérhető: <https://merce.hu/2019/04/23/ellenhegemonia-es-egy-uj-tortenelmi-politikai-tomb-felemelkedese/>

Molnár Tamás (2017): *A migráció nemzetközi jogi szabályozása*. Nemzetközi Jog tankönyv-fejezet, 10 oldal. SSRN, online megjelenés.

Elérhető: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3111666

Magyar Tudományos Akadémia (MTA) (2015): *Az Európába irányuló és 2015-től felgyorsult migráció tényezői, irányai és kilátásai*. A Magyar Tudományos Akadémia Migrációs Munkacsoportjának elemzése, 85 oldal.

Elérhető: https://mta.hu/data/cikkek/106/1060/cikk-106072/_europabairanyulo.pdf

Óri Péter – **Spéder** Zsolt (2020): Folytonos átmenet: Magyarország népesedése 1920 és 2020 között. *Statisztikai Szemle*, 98. évfolyam 6. szám, 481–521. o.

Elérhető: http://www.ksh.hu/statszemle_archive/all/2020/2020_06/2020_06_481.pdf

Póczik Szilveszter (2011): Nemzetközi migráció – biztonságpolitikai, rendészeti aspektusok. In: Tarrósy István, Glied Viktor, Keserű Dávid (szerk.) *Új népvándorlás: migráció a 21. században Afrika és Európa között*. Pécs: Publikon, 35-51. o.

Elérhető: https://www.academia.edu/1214871/%C3%A9aj_n%C3%A9pv%C3%A1ndorl%C3%A1s_Migr%C3%A1ci%C3%B3_a_21_sz%C3%A1zadban_Afrika_%C3%A9s_Eur%C3%B3pa_k%C3%B6z%C3%B6tt

Sik Endre – **Simonovits** Bori – **Szeitl** Blanka (2016): Az idegenellenesség alakulása és a bevándorlással kapcsolatos félelmek Magyarországon és a visegrádi országokban. *Régió*, 24. évf. 2016/2, 81-108. o.

Elérhető: https://regio.tk.mta.hu/index.php/regio/article/view/114/pdf_95

Simai Mihály (2016): Az európai integráció és a globális realitások. Avagy véget ért-e az európai álom? *Köz-Gazdaság* 11. évf. (2016.) 3. sz. (október), 241-256. o.

Elérhető: http://real.mtak.hu/80092/1/Koz_Gazdasag_2016_3_Simai_u.pdf

Sørensen, Ninna Nyberg (2011): A migránsok hazautalásainak gazdaságfejlesztési dimenziója. *Fordulat*, 2011/1, 140-172. o.

Elérhető: http://fordulat.net/pdf/13/F13_sorensen.pdf

Stepper Péter (2018): *A kényszermigráció mint biztonsági kihívás Közép-Európában: Eltérő percepciók, közös álláspont a visegrádi országokban*. PhD disszertáció, Budapesti Corvinus Egyetem, Nemzetközi Kapcsolatok Multidiszciplináris Doktori Iskola, 172 oldal.

Elérhető: http://phd.lib.uni-corvinus.hu/1007/1/Stepper_Peter_dhu.pdf

Tálas Péter (2016): Az európai migrációs válság értelmezési kereteiről. *Nemzet és Biztonság*, 2016/6. szám, 86–115. o.

Elérhető: <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/neb/article/view/3794>

Tarrósy István: Afrikai agyelszívás. A kérdéskör néhány mérvadó aspektusa. *Afrika Tanulmányok*, 5. évf. 3. sz. / 2011, 45-55. o.

Elérhető: http://afrikatanulmanyok.hu/application/essay/1000_1.pdf